

Lēmumu pieņemšana Latvijā

Publicēts: 02.09.2020.

Neatkarīgi no tā, vai NVO līdzdarbojas pēc savas iniciatīvas vai arī pēc ministrijas uzaicinājuma, tai ir jāapzinās, kāds ir šīs sadarbības mērķis un kādu reālu ietekmi organizācija var panākt.

NVO kā ministriju sadarbības partneris ir:

papildu ekspertīzes un informācijas avots;

sadarbības partneris politikas formulēšanai, izskaidrošanai, realizēšanai, vērtēšanai;

pirmais brīdinātājs par politikas potenciālajiem riskiem vai neveiksmēm;

valsts pārvaldes iestāžu darba veicinātājs, kas mudina strādāt profesionālāk, formulēt politiku sabiedrībai saprotamākā izteiksmes formā un laikus konsultēties ar sabiedrību.

NVO būtu jāņem vērā faktori, kas minēti iepriekš, lai labāk izprastu savus sadarbības partnerus un atrastu veiksmīgākos sadarbības modeļus.

Dokumentu projektu aprīte gadījumos, ja tos izstrādā ministrijas

Politikas plānošanas dokumentu un tiesību aktu projektu virzība valdībā

Visu dokumentu aprīti valdībā nosacīti var grupēt trijos posmos:

[Valsts sekretāru sanāksmes](#)

Lai saskaņotu viedokļus un sagatavotu tiesību aktu projektus izskatīšanai valdībā, dokumentu aprīte sākas ar to izsludināšanu Valsts sekretāru sanāksmē. Tajā tiek apstiprināts kopējais saraksts par pieteiktajiem politikas plānošanas dokumentu projektiem, tiesību aktu projektiem un par izsludināto projektu atsaukšanu, lemts par sabiedrisko apspriežu nepieciešamību, anotācijas vai papildinājumu nepieciešamību paskaidrojuma rakstā, izskatīti pēc būtības tie projekti, par kuriem vienošanās nav panākta saskaņošanas procesā u.c.

[Ministru kabineta komitejas sēdes](#)

Visi Valsts sekretāru sanāksmē izsludinātie politikas plānošanas dokumentu projekti un tie projekti, par kuriem nav panākta vienošanās Valsts sekretāru sanāksmē. Tāpat Ministru kabineta komiteja skata no Ministru kabineta sēdes novirzītos projektus. Par katru projektu tiek diskutēts pēc būtības).

[Ministru kabineta sēdes](#)

Ministru kabinets ir koleģiāla institūcija, kas pieņem politiskus lēmumus gala variantā.

Ja kādā no posmiem netiek panākta vienošanās par projekta redakciju, ir skaidri definēta projektu virzības gaita gan saskaņošanas, gan nesaskaņošanas gadījumos. Shematiski politikas plānošanas dokumentu projektu un tiesību aktu projektu virzību var attēlot šādi

Ministrija sagatavo tiesību akta projektu un iesniedz Valsts kancelejā.

Valsts sekretāru sanāksme izsludina jauno projektu ministriju un NVO atzinumu sniegšanai.

Ministrijas un NVO sniedz savus priekšlikumus vai iebildumus atbildīgajai ministrijai.

Atbildīgā ministrija izstrādā saskaņotu variantu.

Ja tiesību akts saskaņots bez iebildumiem, tad Ministru kabinets izskata un atbalsta dokumentu.

Ja dokuments nav saskaņots, Valsts sekretāru sanāksme vienojas par dokumentu administratīvā līmenī.

Ministru kabineta komiteja vienojas par projektu politiskā līmenī.

Ministru kabinets (politīķi) pieņem un atbalsta dokumentu.

Šajā posmā Ministru kabineta kompetences jautājumi ir pieņemti (likumprojekti, Satversmes 81.panta kārtībā izdotie noteikumi, noteikumi, rīkojumi). Likumprojekti un Satversmes 81.panta kārtībā izdotie noteikumi tiek nodoti tālākai virzībai uz Saeimu.

NVO iespējas šajā posmā:

Ja NVO tiek uzaicināta piedalīties darba grupā vai arī NVO konstatē, ka tiek veidota darba grupa dokumenta projekta izstrādei un pati piesakās, tad iespējams nodrošināt līdzdalību un pilnā mērā sekot līdzī projekta attīstībai (saņemt informāciju), piedalīties tā apspriešanā, kā arī noskaidrot, vai būs iespējams un kādā veidā varēs līdzdarboties darba grupā.

Jo agrīnākā dokumenta projekta izstrādes stadijā NVO iesaistās, jo labāk.

NVO var iesniegt priekšlikumus, atzinumu par tiesību akta projektu jebkurā posmā. Kad tiesību akts tiek iekļauts izskatīšanai Valsts sekretāru sanāksmē, atzinumi ir jāšūta atbildīgajām ministrijām. To var veikt, sekojot līdzī tiesību akta virzībai ministrijā. Kad tiesību akts tiek skatīts [Valsts sekretāru sanāksmē](#), [Ministru kabineta komitejas](#) vai [Ministru kabineta sēdē](#), atzinumus vēlamā sūtīt gan uz atbildīgo ministriju, gan vēl papildus uz Valsts kanceleju (to, kad attiecīgais jautājums tiek skatīts minētājās sēdēs, var uzzināt Ministru kabineta mājas lapā sēžu darba kārtībās).

NVO sabiedrībā aizsāk diskusijas ar plašsaziņas līdzekļu palīdzību par izskatāmo dokumentu, un tādējādi var iegūt papildu iespēju un panākt vēlamās izmaiņas (kuras netika ņemtas vērā, iesniedzot priekšlikumus ministrijās). Ieteicamais laiks - pirms jautājuma skatīšanas Valsts sekretāru sanāksmē, Ministru kabineta sēdē, Ministru kabineta komitejas sēdē - vai arī laikā, kad likumprojekts nosūtīts tālākai virzībai uz Saeimu.

NVO ir svarīgi izmantot iespēju piedalīties Valsts sekretāru sanāksmē un Ministru kabineta komitejas sēdē un publiski izteikt savu viedokli.

Normatīvo aktu aprīte [SAEIMĀ](#)

Saeimā likumprojekts tiek iesniegts pēc Ministru kabineta sēdes vai var būt arī deputātu iniciēts, kā arī citos gadījumos, kas minēti Saeimas kārtības rullī 79.pantā.

Saeimas prezidijs ziņo Saeimai, kas lemj par likumprojekta nodošanu komisijām.

Saeimas atbildīgā komisija (tehniski) apstrādā tekstu 1.lasījumam.

Pirmajā lasījumā deputāti balso konceptuāli un nodod projektu komisijām.

Starplaikā atbildīgā komisija pieņem priekšlikumus grozījumiem.

Otrajā lasījumā deputāti balso par konkrētu pantu redakcijām.

Trešajā lasījumā notiek likuma pieņemšana.

NVO iespējas šajā posmā:

Ja normatīvais akts ir nodots tālākai izskatīšanai Saeimā, tad NVO priekšlikumi būtu atkārtoti jāiesniedz Saeimas atbildīgajām komisijām, jāmēģina personīgi tikt ar deputātiem, lai izskaidrotu savu viedokli.

Ja NVO ir spēcīgi sadarbības partneri un finansiālās iespējas, tās var izmantot lobēšanu - informācijas sniegšana lēmumu pieņēmējiem, lai ietekmētu viedokļus un mudinātu pieņemt tādu lēmumu, kas izdevīgs lobētājam.

[VALSTS PREZIDENTA](#) pilnvaras normatīvo aktu pieņemšanā

Valsts prezidents izsludina likumu ne agrāk kā 10.dienā un ne vēlāk kā 21.dienā pēc tā pieņemšanas Saeimā.

Likums stājas spēkā 14 dienas pēc izsludināšanas, ja nav noteikts cits termiņš.

Prezidentam ir tiesības lūgt atkārtoti caurskatīt likumprojektu.

NVO iespējas šajā posmā:

Vērsties tieši pie Valsts prezidenta ar lūgumu uzklaust NVO viedokli lai ietekmētu normatīvā akta projekta izsludināšanu, ierosinātu pārstrādāt, papildināt vai grozīt.

© izmantota Valsts kancelejas sagatavotā informācija

<https://www.fm.gov.lv/lv/lemumu-pienemsana-latvija>